

From the edition of David Wilkins, *Concilia Magnae Britanniae et Hiberniae, ab Anno MCCCL ad Annum MDXLV. Volumen Tertium* (London, 1737), pp. 314-19.

Constitutiones domini Thomae Arundel, Cantuariensis archiepiscopi, factae in convocatione praelatorum et cleri Cantuariensis provinciae, in ecclesia cathedrali S. Pauli London. incepta 14. die mensis Januarii, A. D. M.CCCC.VIII. et translationis suae an. xiii. contra haereticos *. Ex reg. Arundel II. fol. 10. et MS. Eli. 235. et MS. Lamb. 17.

THOMAS, permissione divina Cantuariensis archiepiscopus, totius Angliae primas, et apostolicae sedis legatus, universis et singulis venerabilibus fratribus coepiscopis, et suffraganeis nostris, abbatibus, et prioribus, ecclesiarum cathedralium decanis, archidiaconis, praepositis, et canonicis, ecclesiarum parochialium rectoribus, vicariis, et capellanis, ac clericis et laicis quibuscunque per nostram Cantuariensem provinciam ubilibet constitutis, salutem, et doctrinae (^a sanctae matris) ecclesiae firmiter inhaerere. Reverendissimae synodo injuriam fecisse dignoscitur, qui semel ibidem discussa atque diffinita revolvit; et cum quis de principali terreno judicio disputare praesumens, sacrilegii poenae subjicitur, prout civilis sapientiae et legis humanae manifeste tradit auctoritas; multo magis qui praecepta legum et canonum ab aeternae vitae et mortis clavigero, vicem non puri hominis, sed veri Dei gerente in terris, et cui ipse Deus caelestis imperii jura commisit, rite edita, canonice promulgata, ac etiam a sanctis patribus praedecessoribus nostris, usque ad gloriosam sanguinis effusionem, et cerebri voluntariam sparsionem firmiter observata, suae innitentes prudentiae, temerarie violare praesumunt, ac eisdem doctrinis variis contraveniunt, ipsaque verbis et factis contemnunt, sunt poena graviori plectendi, ac tanquam membra

putrida a corpore militantis ecclesiae celeriter abscindendi. Considerare enim deberent, quod in Antiquo traditur Testamento, Moyses et Aaron in sacerdotibus ejus, id est, primi inter eos fuerunt; ac in Novo inter apostolos discretio quaedam fuit, et licet omnes essent apostoli, Petro tamen a Domino concessum est, et ipsi apostoli inter se voluerunt idipsum, ut reliquis omnibus praeesset apostolis, et dictus Cephas, id est, caput, principatum apostolorum teneret, cui dictum est, "Tu aliquando conversus, confirma fratres tuos"; quasi diceret, si dubium inter eosdem emerferit, ipsorumve aliquis in via fidei, justitiae, morum, aut (^b rectae) conversationis erraverit, tu ipsum confirmes in bono; quod profecto non dixisset Dominus, si alios sibi minime decreverit obedire.

Scimus tamen, et, quod dolenter referimus, indies experimur, quod antiquus sophista christiani nominis inimicus, praescius quod sana doctrina ecclesiae ^c, a sanctis patribus antiquitus terminata, suis malitiis obviaret, si populum Dei in unitate fidei sub uno capite (^d et ecclesia) praeservet, ipsam doctrinam mediis excogitatis nititur extirpare; vitia mentitur esse virtutes, et sic per mentita suffragia inter populum catholicum emittit discordias, ad effectum, ut aliis sic aliisque sic abeuntibus, ecclesiam malignantium ^e sibi constituere poterit ab universali sancta

* MS. Eli. ad A. C. M.CCCC.VII. concilium hoc remittit. Constitutiones hae in provinciali concilio Oxonii habito editae, et deinde repetita promulgatione in concilio hoc Londinensi sancitae fuerunt. ^a deest E.

^b deest L.

^c ecclesis E.

^d deest L.

^e sic L.

matre ecclesia nequiter discrepantem; in qua ipse Sathanas in angelum lucis se transformans, praetensam stateram gestans in manu, summam aequitatem praetendit, dum sanctae matris ecclesiae doctrinam pristinam, observantiasque ejusdem a sanctis patribus terminatas et traditas, sub certis fictitiis iuadeat fore perverfas, et alia nova docenda, quae secundum mendaciorum suorum fictitias magis inducant bonum, licet ipse in veritate bonum non velit, aut cogitet, sed ut schisma seminet, et opinionibus variis atque contrariis in ecclesia fuscitatis, fides minuat hinc inde, ac Paganis, Judaeis, et aliis incredulis et perversis, ex hujusmodi verborum certamine profanentur (f veneranda) divina mysteria; sicque verificatur illa figura Apocal. "Sedens in equo nigro stateram gestat in manu": per quam intelliguntur haeretici, qui primo ad instar staterae aequa et justa proponunt, ut audientium corda ad se alliciant; sed postea apparet equus niger, intentio videlicet in qua resident maledicta; s ipsi namque sub diversa facie et effigie justae staterae cum cauda equi nigri, haereses et h errores spargentes, repercutiunt venenosi, atque sub specie boni infinita scandala fuscitant, et per electas ad malum personas ipsa in populo nequiter publicantes, tanquam mellis dulcedinem veneno (ut fumatur libentius) immiscentes, per subtilitates obliquas causant, ut error, veritas; nequitia, sanctitas et Christi voluntas simulentur. Sed et ipsae, proh dolor! personae sic electae ante praedicant, quam mittantur, et ante seminare praesumunt, quam ipsum semen a palea discreto examine separetur; prohibitiones et decreta canonum contra hujusmodi pestilentes seminatores provide promulgata minime ponderantes, victimam, ut ita i loquamur, diabolicam sanctae militantis ecclesiae obedientiae anteponunt.

Nos igitur considerantes, quod error, cui non resistitur, approbari videtur, et nimis late pandit sinum, qui viperae ibidem venenum conantis effundere non resistit; volentesque de pedibus nostris excutere pulverem, ac sanctae matris ecclesiae honori prospicere, unamque sanctam doctrinam in ecclesia Dei, et praesertim in nostra Cantuariensi provincia, quatenus nobis cum Deo possibile fuerit, seminari debere, ad k augmentum fidei et cultus divini, eradicatis primitus zizaniis, ac malis, et scandalis, quae ratione perverfae praedicationis et doctrinae insanae hucusque orta sunt, et plus verisimiliter oriri poterunt infuturum, via convenienti atque possibili obviare, et animarum periculis, quae praemissorum praetextu novimus l provenisse, providere celeriter, necnon et omnia remove obstackula, per quae haec nostra provisio poterit impediri; de consilio et m assensu omnium suffraganeorum nostrorum, et aliorum praelatorum in hac cleri convocatione praesentium, et procuratorum absentium, atque ad instantem petitionem procuratorum totius cleri nostrae Cantuariensis provinciae, in uberiores n fortificationem juris communis in hac parte editi,

poenas adjicientes condignas et infra scriptas, statuimus, decernimus, et ordinamus.

I. *Constitutio. Quod nullus praedicet absque licentia, nisi persona fuerit in jure privilegiata.*

Quod nullus secularis (p aut regularis) ad praedicandum verbum Dei a jure scripto minime auctorizatus, privilegiove speciali munitus, officium sive exercitium praedicationis ejusdem verbi Dei in se assumat, populove aut clero quovismodo praedicet, in Latino sermone, seu vulgari, in ecclesia, aut extra, nisi primo dioecesano illius loci, in quo q sic praedicare nititur, se praesentet, et examinationem subeat; sicque deinde tam moribus, quam scientia repertus idoneus, per ipsum dioecesanum ad praedicandum mittatur ad aliquam certam parochiam, vel ad plures, prout eidem ordinario secundum qualitatem personae videatur expediens; nec etiam aliquis praemissorum praedicare praesumat, nisi de r missione seu auctorizatione sua primo fiat fides in forma competentis; ita videlicet, quod ille, qui de jure scripto auctorizatus est, veniat in forma limitata in eo; et qui de privilegio speciali venire se f asserunt, privilegium ipsum rectori, aut vicario loci, ubi praedicant, realiter exhibeant; qui vero per locorum dioecesanos se missos fore praetendunt, ipsius dioecesani literas, sub sigillo suo magno ad hoc sibi confectas, similiter ostendant: curatum vero perpetuum missum intelligimus a jure ad locum et populum curae suae. Si tamen praemissorum quisquam propter errores aut haereses, quos ante forsitan praedicasse, asseruisse, aut docuisse praetenditur, per loci dioecesanum aliumve superiorem a praedicatione hujusmodi suspensus fuerit, sive prohibitus, extunc de praedicando alicui in nostra provincia antedicta se nullatenus intromittat, donec ad ipsius suspendentis sive prohibentis justum arbitrium defectum suum purgaverit, et ad praedicandum legitime fuerit restitutus; super quo, literas testimoniales ipsius restituentis ad locum quemcunque, in quo postea praedicabit, secum deferre, et modo supradicto exhibere realiter teneatur. Sacerdotes vero parochiales, sive vicarii temporales, et non perpetui, in forma supradicta non missi, in ecclesiis illis, in quibus officia hujusmodi gerunt, illa sola simpliciter praedicent, una cum precibus consuetis, quae in constitutione provinciali a bonae memoriae Johanne, praedeceffore nostro, bene et sancte in suppletionem ignorantiae sacerdotum edita, quae incipit, "Ignorantia sacerdotum", continentur expresse; quam in singulis ecclesiis parochialibus nostrae Cantuariensis provinciae, infra tres menses post publicationem praesentium fieri volumus, et prout ipsa postulat, annis et temporibus singulis per ipsos sacerdotes effectualiter declarari. Et ne hoc salubre statutum ratione exactionis pecuniae, difficultatisve alterius tendere videatur ad noxam; volumus et ordina-

f Deest L.

g ipsa E.

h spargentis E. R.

i diacamus E.

l pervenisse E.

m consensu L.

n certificationem E.

o Titulus deest R. et L. habet E.

p deest E.

q deest E.

r dimissione et E.

s asserat L.

mus, quod examinatio personarum, de qua superius fit mentio, ac literae dioecesei faciendae eidem sine aliquali exactioe pecuniae, per ipsos, quorum interest, et ad quos spectare et pertinere dignoscitur, celeriter expediantur, et gratis, difficultate quacunque semota. Si quis autem hoc nostrum antiqui juris executivum statutum post publicationem ejusdem scienter violare praesumpserit, contra formam in eodem descriptam, sua temeritate propria praedicando, sententiam excommunicationis majoris incurrat ipso facto, cujus absolutionem nobis et successoribus nostris tenore praesentium specialiter reservamus. Quodsi hujusmodi praedicator, hoc salubri statuto contempto, ipsamque majoris excommunicationis sententiam minime ponderans, se secundo ingesserit, praedicando, docendo, asserendo, pertinaciter verbo aut facto innuendo, non posse per ecclesiam in personis praelatorum ejusdem sic statui, sententia excommunicationis praedicta per superiores locorum aggravetur debite contra eos, et inhibeatur^u eidem^w omnis communio Christi fidelium, ac super hoc legitime convicti, nisi resipiscant et abjuraverint in forma ecclesiae consueta, per loci ordinarium pro haereticis declarentur, et extunc pro haereticis et schismaticis ab omnibus reputentur, ad omnem juris effectum, haeresisque et schismatis poenas in jure expressas incurrant ipso facto; et praesertim ut bona eorundem ipso jure censeantur confiscata, et ab illis, quorum interest, occupentur; ipsorumque fautores, receptatores, et defensores, si per superiores suos in hac parte legitime moniti, non destiterint, infra mensem super hoc convicti, simili in omnibus poena percillantur.

II. *Constitutio. De poena admittentium praedicare absque literis^x.*

Praeterea nullus clericus aut populus cujuscunque parochiae aut loci nostrae Cantuariensis provinciae, aliquem in ecclesiis, coemeteriis, aut locis aliis quibuscunque ad praedicandum admittat, nisi prius de auctorizatione, privilegio, aut missione ejusdem, juxta formam supradictam fuerit facta fides; alioquin ecclesia, coemeterium, seu locus quiscunque, in quo sic praedicatum fuerit, ipso facto ecclesiastico subjaceat interdicto, sicque maneat interdictus, quousque ipsi sic admittentes seu praedicare permittentes, se congrue emendaverint, et per loci dioecesei (⁊ seualium superiorem) ipsum interdictum obtineant, in debita juris forma relaxari.

III. *Constitutio. Quod praedicator conformet se auditorio, aliter puniatur^z.*

Insuper, sicut bonus paterfamilias triticum spargit in terram ad hoc dispositam, ut fructum plus afferat; volumus et mandamus, ut

praedicator verbi Dei veniens juxta formam superius annotatam, in praedicando clero sive populo, secundum materiam subjectam se honeste habeat, spargendo semen secundum convenientiam subjecti auditorii; clero praesertim praedicans de vitiis pullulantibus inter eos, et laicis de peccatis inter eos communiter usitatis, et non e contra; alioquin sic praedicans secundum qualitatem delicti, per loci ordinarium canonice et acriter puniatur.

IV. *Constitutio. De poena temere disputantium de sacramento altaris, et aliis sacramentis, contra determinationem ecclesiae^a.*

Item, quia turpis est pars, quae non convenit suo toti, decernimus et ordinamus, ut nullus hujusmodi praedicator, aut alia quaevis persona de sacramento altaris, matrimonio, peccatorum confessione, aliove quocunque sacramento ecclesiae, seu fidei articulo aliter doceat, praedicet, aut observet, quam quod per sanctam matrem ecclesiam reperitur discussum, nec vertat in dubium, quod per ecclesiam^b terminatum fuerit aut decisum, nec verba scandalosa circa eadem scienter proferat publice vel occulte, neque sectam aut speciem haeresis quamcunque praedicet, doceat, vel observet, contra sanam ecclesiae doctrinam. Qui autem contrarium post publicationem praesentium scienter et pertinaciter attemptare praesumpserit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat; a qua, excepto mortis articulo, minime absolvetur, nisi abjuracione praemissa de haeresi generaliter vel simpliciter in forma ecclesiae consueta, ad arbitrium ordinarii, in cujus territorio convincitur deliquisse, se correxerit, et de ac pro commissis poenitentiam recipiat salutarem. Quodsi secundo se ingesserit, recidiverit, seu relapsus fuerit, convictus legitime, pro haeretico et relapso sententialiter declaretur, et ipsius bona pro confiscatis habeantur, et ab illis, quorum interest, occupentur. Poenitentiam vero, de qua superius fit mentio, volumus esse talem, quodsi quis contrarium determinatis per ecclesiam, videlicet in decretis, decretalibus, seu constitutionibus nostris provincialibus, quamcunque vel haeresis speciem sive sectam publice vel occulte docuerit, praedicaverit, sive asseruerit, in ecclesia parochiali ipsius loci, in quo sic praedicaverit, asseruerit, sive docuerit, uno die dominico aut alio solenni, pluribusve, ad ipsius ordinarii arbitrium, prout magis aut minus convincitur deliquisse, ipsa sic praedicata, docta, sive affirmata revocabit expresse infra missarum solennia, cum major populi affuerit multitudo, et ipsa determinata per ecclesiam, praedicabit, docebit, et recitabit effectualiter sine fraude, ulteriusque punietur juxta sui demeriti qualitatem, quatenus discretioni ordinarii videbitur expedire.

V. *Constitutio.*

^t Personas E. L. ^u contra eos L. ^w omnino E. ^x Tit. in MS. Lamb. ita: Ne quisquam admittatur ad praedicand. in ecclesiis, coemeteriis, vel aliis locis quibuscunque, nisi auctorizatus, vel alio modo de jure admissus, de cujus admissione fiat fides in forma supradicta.

^z Tit. in MS. Lamb. ita: Quod admissi ad praedicandum in forma praescripta, auditorio debeant se conformare in materia praedicta.

^a Tit. in MS. Lamb. ita: Ne aliqui praetendant de sacramento altaris, vel matrimonii, quocunque sacramento ecclesiae aliter praedicare, quam per matrem ecclesiam decisum reperitur. ^b determinatum E.

V. *Constitutio. Ne magistri in artibus vel grammatica intromittant se de sacramentis pueros suos instruendo* ^c.

Similiter, quia id quod capit nova testa inveterata sapit, statuimus et ordinamus, quod magistri sive quicumque docentes in artibus, aut grammatica, pueros, seu alios quoscunque in primitivis scientiis instruentes, de fide catholica, sacramento altaris, seu aliis sacramentis ecclesiae, aut materia aliqua theologica, contra determinata per ecclesiam, se nullatenus intromittant instruendo eosdem; nec de expositione sacrae scripturae, nisi in exponendo textum, prout antiquitus fieri consuevit; nec permittant scholares suos sive discipulos de fide catholica, seu sacramentis ecclesiae publice disputare etiam vel occulte: contrarium autem faciens, ut fautor ^d errorum, et schismatum, per loci ordinarium graviter puniatur.

VI. *Constitutio. Ne quis librum, vel tractatum aliquem Jo. Wycliff legat, antequam examinetur* ^c.

Quia insuper nova via frequentius seducit, quam antiqua, volumus et mandamus, quod nullus libellus sive tractatus per ^f Johannem Wycliff, aut alium quemcunque tempore suo, aut citra noviter compositus, sive in posterum componendus, amodo legatur in scholis, aulis, hospitibus, seu aliis locis quibuscunque infra nostram provinciam antedictam, sive secundum ipsum doceatur, nisi per universitatem Oxonii aut Cantabrigiae, seu saltem duodecim personas ex eisdem, quas eadem universitates aut altera earundem, sub nostra, successorumve nostrorum discretione laudabili duxerint eligendas, primitus examinetur, et examinatus unanimiter per eosdem, deinde per nos seu successores nostros expresse approbetur, et universitatis nomine ac auctoritate stationariis tradatur, ut copietur; et facta collatione fideli, petentibus vendatur justo pretio sive detur, originali in cista aliqua universitatis extunc perpetuo remanente. Quod si quis libellum vel tractatum hujusmodi in scholis vel alibi, ut supra, legerit, sive secundum ipsum docuerit, contra formam suprascriptam, ut seminator schismatis atque fautor haeresis puniatur, prout delicti qualitas flagitabit.

VII. *Constitutio. Ne quis texta S. scripturae transferat in linguam Anglicanam* ^g.

Periculosa quoque res est, testante beato Jeronymo, textum sacrae scripturae de uno in aliud idioma transferre, eo quod in ipsis translationibus non de facili idem in omnibus sensus

retinetur, prout idem beatus Jeronymus, etsi inspiratus fuisset, se in hoc saepius fatetur errasse; statuimus igitur et ordinamus, ut nemo deinceps aliquem textum sacrae scripturae auctoritate sua in linguam Anglicanam, vel aliam transferat, per viam libri, libelli, aut tractatus, nec legatur aliquis hujusmodi liber, libellus, aut tractatus jam noviter tempore dicti Johannis Wycliff, sive citra, compositus, aut in posterum componendus, in parte vel in toto, publice, vel occulte, sub majoris excommunicationis poena, quousque per loci dioecesanum, seu, si res exegerit, per concilium provinciale ^h ipsa translatio fuerit approbata: qui contra fecerit, ut fautor haeresis et erroris ⁱ similiter puniatur.

VIII. *Constitutio. Quod ne quis conclusiones, propositiones, bonis moribus adversantes, asserat* ^k.

Praeterea, cum terminis philosophicis sive ^l alias humanitus adinventis concludi non poterit omnium terminator, beatusque Augustinus veras conclusiones, ^m quia religiosorum aurium fuerant offensivae, saepius revocavit; statuimus, et sub obtestatione divini iudicii specialissime inhibemus, ne quis, vel qui, cujuscunque gradus, status, aut conditionis existat, conclusiones aut propositiones in fide catholica seu bonis moribus adverse sonantes, praeter necessariam doctrinam facultatis suae, in scholis, aut extra, disputando aut communicando, protestatione praemissa vel non praemissa, asserat vel proponat, etiamsi quadam verborum aut terminorum curiositate defendi possint: nam teste ⁿ beato Hugone, de sacramentis, "Saepius quod bene dicitur, non bene intelligitur." Siquis autem post publicationem praesentium hujusmodi conclusiones aut propositiones convictus fuerit scienter proposuisse sive asseruisse, nisi monitus se correxerit infra mensem, auctoritate praesentis constitutionis, sententiam majoris excommunicationis incurrat ipso facto, et pro ^o excommunicato publice nunciatur, donec in loco, ubi sic proposuit, aut asseruit, suum delictum publice fateatur, et verum catholicum intellectum ejusdem conclusionis sive propositionis, ad arbitrium ordinarii publice praedicaverit in una ecclesia aut diversis, prout ipsi ordinario expedire videbitur.

IX. *Conclusio. Ut nullus disputet de articulis per ecclesiam determinatis, nisi ad verum intellectum habendum* ^p.

Nullus quoque de articulis terminatis per ecclesiam, prout in decretis, decretalibus, et constitutionibus nostris provincialibus, sive locorum synodalibus continetur, nisi ad habendum verum intellectum eorundem, et hoc ex-

^c MS. Lamb. ita tit. habet: Quod informatores quicumque non permittant suos scholares in primitivis scientiis studentes, de fide catholica disputare. ^d haeresis, erroris E. ^e Tit. in MS. Lamb. ita: Ne libellus aliquis sive tractatus

compositus per mag. Jo. Wycliff legatur vel doceatur de caetero in locis quibuscunque, nisi penitus fuerit approbatus in forma suprascripta. ^f magistrum E. ^g Tit. in MS. Lamb. ita: Ne textus aliquis S. scripturae in linguam

Anglicanam de caetero transferatur per viam libri aut tractatus. ^h dicta E. ⁱ graviter E. ^k Ne quis,

cujuscunque gradus sive status fuerit, conclusiones sive propositiones aliquas contra sanam doctrinam ecclesiae pertinaciter in scholis teneat aut defendat. Ita MS. Lamb. ^l aliter E. ^m quae E. ⁿ sancto L. ^o excommunicatus E.

^p Tit. in MS. Lamb. ita: Ut nullus disputare audeat de articulis per ecclesiam determinatis, nisi prout in decretis, decretalibus, et constitutionibus synodalibus continetur.

presso, publice aut occulte disputare praesumat, aut auctoritatem eorundem decretorum, decretalium, aut constitutionum, potestatemve condentis eadem in dubium revocet, sive contra determinationem eorundem doceat, et praesertim circa adorationem crucis gloriosae, imaginum, sanctorum venerationes, seu peregrinationes ad loca, aut reliquias eorundem, aut contra juramenta in utroque foro, ecclesiastico videlicet et temporali, in casibus consuetis et more solito praestanda; sed ab omnibus deinceps communiter doceatur atque praedicetur, crucem et imaginem crucifixi, caeterasque imagines sanctorum, in ipsorum honorem et memoriam, quos figurant, ac ipsorum loca et reliquias, processionibus, genuflexionibus, inclinationibus, thurificationibus, deosculationibus, oblationibus, luminarium accensionibus, et peregrinationibus, necnon aliis quibuscunque modis et formis, quibus nostris et praedecessorum nostrorum temporibus fieri consuevit, venerari debere; atque juramenta tactis sacrosanctis Dei evangeliiis, et super ipsis in casibus, in jure expressis, et in utroque foro usitatis, ab omnibus, quorum interest, legitime fore praestanda: contrarium autem asserens, docens, praedicans, aut pertinaciter innuens, nisi resipiscat sub modo et forma praedictis, et abjuret, ut supradictum est, poenas haeresis et relapsi in ¹ eventum incurrat, et pro tali ad omnem juris effectum sententialiter declaretur.

X. Conclusio. Quod nullus capellanus celebret in provincia Cant. absque literis testimonialibus^r.

Statuimus et decernimus, ut nullus capellanus admittatur ad celebrandum in aliqua dioecesi nostrae Cantuariensis provinciae, in qua ordinandus sive ordinatus non fuerit, nisi deferat secum literas ordinum suorum, atque literas commendatitias dioecesani sui, et nihilominus aliorum episcoporum, in quorum dioecesi interim per magnum tempus conversatus fuerit; in quibus expresse caveri volumus et mandamus, de moribus et conversatione ejusdem, et an sit diffamatus de, et super aliquibus novis opinionibus, in fide catholica aut bonis moribus male sapientibus, vel sit de eisdem omnino immunis; alioquin tam ipse celebrans, quam ipsum sic celebrare^s permittentes, ad arbitrium ordinarii acriter puniantur.

XI. Conclusio. Quod in universitate Oxon. fiat inquisitio quolibet mense, per principales^t.

Finaliter, quia ipsa, quae de novo et insolite emergunt, novo et maturo indigent auxilio; et ubi majus est periculum, ibi cautius est providendum, et fortius resistendum, nec injuste minus nobile discrete^u abscinditur, ut quod nobilius est perfectius nutriatur: considerantes igitur, sed dolenter referentes, quomodo alma^v universitas Oxon. quae, sicut vitis abundans

suos palmites fructuosos, ad honorem Dei, multiplicemque profectum, et^x protectionem ecclesiae suae consuevit extendere, jam partim versa in labruscas, uvas acerbas gignit, quibus indiferece comestis a patribus, in lege videlicet Dei reputantibus se peritos, dentes obstupescunt filiorum, nostraque provincia variis et infructuosis doctrinis inficitur, ac novo et damnabili Lollardiae nomine maculatur, in ipsius universitatis scandalum non modicum, ad partes exteras et remotas extensum, et^y proficiscientium in eadem permaximum taedium, necnon et ecclesiae Anglicanae, quae per virtuosam doctrinam ejusdem, tanquam muro inexpugnabili defendi solebat, jam scissis et divisis lapidibus, nisi celerius occurratur, secundum verisimile, irreperabile damnum. Ad supplicationem igitur procuratorum totius cleri nostrae Cantuariensis provinciae, consensuque et assensu omnium confratrum et suffraganeorum nostrorum, ac aliorum praelatorum in hac convocatione praesentium, et procuratorum insuper absentium, ne purgato rivulo maneat fons infectus, et aquam ab eo currentem non finat esse claram; volentes honori et utilitati sanctae matris ecclesiae, et universitatis praedictae salubriter providere, statuimus et ordinamus, quod quilibet gardianus, praepositus, sive custos collegii, aut principalis aulae, vel introitus cujuscunque universitatis praefatae, semel singulis mensibus ad minus inquirat diligenter in collegio, aula, sive introitu, cui praest, an aliquis scholaris, sive inhabitans in collegio, aula, sive introitu hujusmodi, aliquam conclusionem, sive propositionem, aut opinionem in fide catholica, aut bonis moribus male sonantem, aut contra determinationem ecclesiae, praeter necessariam doctrinam facultatis suae, asseruerit, tenuerit, defensaverit, seu aliquo modo proposuerit; et si aliquem super hoc suspectum aut diffamatum reperiat, ipsum moneat effectualiter, ut desistat: et si post ac contra monitionem hujusmodi, iterato eadem vel consimilia reassumat, praeter poenas supradictas, majoris excommunicationis sententiam incurrat ipso facto; et nihilominus si scholaris fuerit, qui sic reassumit, quicquid extunc in eadem universitate fecerit, non stet sibi pro forma; et si doctor, (^z magister) aut bacalarius fuerit, eo ipso ab omni actu scholastico sit suspensus; et in utroque casu jus, quod habet in eodem collegio, aula, sive introitu, amittat ipso facto; et per ipsos gardianos, custodes, praepositos, principales, seu alios, ad quos hoc spectat, realiter expellatur, et statim via legitima substituatur catholicus loco suo; et si ipsi gardiani, praepositi, seu custodes collegiorum, aut principales aularum sive introituum, in quibus degunt hujusmodi personae suspectae, detectae, aut diffamatae, negligentes fuerint circa inquisitiones aut executiones praedictas, per decem dies continuos, a tempore notitiae verae vel praesumptae publicationis praesentium, eo ipso sententiam majoris excommunicationis

¹ Forte errorem. ^r Tit. in MS. Lamb. ita: Nullus capellanus admittatur ad celebrandum in aliqua eccles. Cant. prov. absque literis dioecesani . . . ubi fuerit oriundus. ^s admittens E. ^t Tit in MS. Lamb. ita: Gardiani et praepositi et principales universitatis Oxon. semel singulis mensibus inquirant de moribus suorum scholarium. ^u rescinditur E. ^v mater E. addit. ^x perfectionem E. ^y proficiscientium MSS. ^z deest E.

incurrant, et nihilominus omni jure, quod in ipsis collegiis, aulis, sive introitibus se habere praetendunt ipso facto sint privati, et ipsa collegia, aulae, vel introitus effectualiter vacent; et facta super hoc legitima declaratione per ipsos, quorum interest, novi substituantur gardiani, custodes, praepositi, sive principales, prout secundum antiquum morem universitatis praedictae, vacantibus collegiis, aulis, sive introitibus, fieri consuevit. Quodsi ipsi custodes, praepositi, gardiani, sive principales praedicti, de et super hujusmodi conclusionibus aut propositionibus diffamati, suspecti fuerint, aut detecti, seu defensores, protectores, aut fautores eorundem; si per nos vel auctoritate nostra, per ordinariumve loci aut auctoritate sua moniti non desistant, extunc omni privilegio scholastico universitatis praedictae, et jure, quod sibi compete-
bat in hujusmodi collegio, aula, sive introitu, praeter alias poenas, de quibus supradictum est, ipso jure priventur, et sententiam insuper majoris excommunicationis praedictam incurrant.

XII. *Constitutio. De poena contra facientium, et infragentium statuta praemissa*^a.

Quodsi quis in aliquo casu praesentis ultimae constitutionis aliove quocunque superius expressato, statuta nostra hujusmodi in aliqua sui parte, etiamsi poena alia expresse ibidem limitetur, temere et pertinaciter violare praesumpserit, eo ipso, ad quodcunque beneficium ecclesiasticum in nostra Cantuariensi provincia obtinendum, per triennium extunc absque spe veniae reddatur inhabilis, et omnino indignus; et nihilominus juxta singula sua demerita et qualitatem excessus, secundum sui superioris discretionem canonicè puniatur.

XIII. *Constitutio. De modo procedendi in casibus praenotatis, et articulis memoratis*^b.

Adhaec, ne in modo procedendi circa praemissa vagari videatur sub incerto, adverten-

tes, quod, licet inter crimen haeresis et laesae majestatis in legibus diversis quaedam paritas reputetur, est tamen dissimilis culpa, poenamque exigit graviolem, divinam quam humanam offendere majestatem. Cum ergo reum laesae majestatis propter pericula, quae ex dilatione poterint imminere, sufficiat convincere per judicia, procedique poterit contra eum summarie et de plano, ac citatione praemissa per nuncium, per literas, sive per edictum, et lite non contestata, ad testium receptionem et diffinitivam sententiam; volumus, ordinamus, et declaramus, ob faciliorem punitionem delinquentium in praemissis, et reformationem scissurae ecclesiae ex hoc laesae, quod diffamati, detecti, sive denunciati, sive vehementer suspecti in aliquo casuum praedictorum, sive alio articulo quocunque in fide catholica aut bonis moribus male sonante, auctoritate loci ordinarii, alteriusve superioris citentur personaliter, si apprehendi poterunt, per literas sive per nuncium publicum juratum; sin autem per edictum, ad locum habitationis ipsius delinquentis, ubi morari communiter consuevit, et in ecclesia sua parochiali, si certum habuerit domicilium, publice propositum; alioquin in ecclesia cathedrali loci originis suae, et in ecclesia parochiali ipsius loci, in quo sic praedicavit, et docuit; ac recepto certicatorio legitimo de citatione hujusmodi executam, contra sic citatum etiam absentem et comparere negligentem, in poenam contumaciae suae hujusmodi summarie et de plano, absque strepitu et figura judicii, ac lite non contestata, ad testium receptionem, et alias probationes canonicas procedatur; habita quoque informatione legitima, idem ordinarius, omni dilatione semota, sententiet et declaret, puniatque secundum qualitatem delicti, modo et forma superius expressatis, ulteriusque faciat quod est justum, ipsius contumacis absentia non obstante. Datae Oxonii.

Papae Rom.
GREGOR. XII. 3.

Archiep. Cant.
THO. ARUNDEL 13.

Anno Christi
1408.

Reg. Angliae
HENRIC. IV. 10.

Convocatio cleri provinciae Ebor. Ex reg. Bowet Ebor. fol. 288.

CERTIFICATORIUM archiepiscopi domino regi directum (dat. 10. die Decemb. A. D. M. cccc. viii. et translationis secundo) indicat, quod virtute brevis regii (dat. 8. die mensis Maii, anno regni ix.) convocationem celebrari jufferit apud Ebor. die 28. mensis Junii, et constituerit commissarios nomine suo synodo praesidendi: quod clerus illo tempore nullo modo flecti potuisset ad concedendum ipsi aliquod subsidium, causas excusationis rationabiles, prout prima facie apparuit, allegantes. Quod idcirco commissarii synodum continuaverint usque ad 10. diem mensis Decembris, cui archiepi-

scopus ipse interfuit, ac tandem multis rationibus clerum induxerit ad decimam domino regi concedendum, sub conditionibus nonnullis.

Registrum Tho. Langley, episcopi Dunelm. fol. 22. synodum apud Ebor. 20. die Augusti coactam fuisse narrat super schismate papali; confirmat hoc reg. decani et capit. Ebor. iii. fol. 28. quod 4. die Maii, 28. die Junii, 30 Julii, et 20. Augusti hujus anni clerum provinciae Ebor. convocatum fuisse refert fol. 26, 27, et 28. registri.

^a Tit. in MS. Lamb. ita: Poena violentum pertinaciter in aliquo hanc ultimam constitutionem, seu constitutiones praescriptas in aliqua sui parte, praeter poenas in eisdem positas. ^b Tit. in MS. Lamb. ita: Ut contra infamatum super crimin. haereseos procedi poterit summarie et de plano, ipso citato in forma subscripta.